

Latweeschu Awises.

56. gadagahjums.

Nr. 48.

Trefschdeenâ, 30. November (12. Dezember).

1877.

Redakteera adrese: Pastor Saltranowicz, Luttringen pr. Frauenburg, Kurland. — Expedizija Westhorn F. (Reyher) grammatu bohde Jelgawâ.

Latweeschu awises ar 1878. gadu usnems fawu 57. gadagahjumu un maksahs koshpâ ar to peeltkumu „**Basnizas un skoblas sinas**“ ari jaunâ gadâ tâpat kâ lihds schim: **Jelgawâ** fanemoht 1 rubl., **Bauskâ** Goetke F. apteeki 1 rubl., **Mihgâ** pee Daniel Minus F. 1 rubl. 20 kap. **Par** pasti peesuhthoht wisur 1½ rubl.

Apstelleschanas peenem: **Jelgawâ**, awischu namâ, Westhorn F. (Reyher) leelajâ grammatu bohde pee tirgusplatscha; **Kuldigâ**, Westhorn F. grammatu bohde; **Mihgâ**, D. Minus F. kontori, teatera un wehwer eelas stuhri; **Walmcerâ**, Treu F. grammatu bohde; **Walskâ**, M. Rudolff F. grammatu bohde; **Welterburgâ**, pee turenens zeen. Law. draudises mahzitaja. Wiß Kurwes un Widwes zeen. mahzitaji, skoblotaji, wag. wezalee un skribweru lungi teel lubgri, apstelleschanas peenem un tablat apgabdat. Kas 24 eksemplarus apstelle, dabuhn 1 wirsâ. Muhsu lastitaju pulks ir pahri par 6 rubstoschi un zerams, ta ari nahstoschâ gadâ buhs wisumaf tabhs patâ, tapchz tad wisus zeen. awischu nehmejus lubdsam, lai jau pee latka usdohdâhs. Wizeem tas buhs weenalga, turpretim awischu jekspedizijal pee tabda leela statta ta ir leela leeta, kad wisus fawus ruskus un adresef pee latka war fatastigt un no pat piemâ nummura wisus kabrtigi apgabdat.

Rahditajs: Kara sinas. Wisajunafahs sinas. Daskadas sinas. Inskhenjeer generalis Todlebens. Kurwes lohpu-aifargafschanas beedrtbas gada-sinas par 1876. gadu. Ubtibas. Sludinafschanas.

Kara sinas.

Wewna wehl stahw, kaut gan to tagad atkal it spehziגי apâ auda. Tâ sinaja wehl 22. November. Wisaplahri ap Plewnu Kreewi jau tablus gabalus ir eenehmusch. Rumeneeschî pehz 6 deenu karofschanas dabuja to Turku zeetokfni Rom-Palanku fawâs rohkâs un nu eet pa Donawas labo krastru us preekschu, rohkas sadohdamees ar Kreewu armijas nodalaim. Tâ tad wisu to Turku spehku, kas tur apletkis, gan sadisîhs stuhri pret Serbijas rohbeschu, tur tad gan ari Serbija tuhdaîh stahs pulkâ un warehs tad Widinu eeneemt un wisu to apgabalu no Turkeem isfaiidroht. Zauri isfprauktees tur jau tagad Turki wairs newar. Ap Plewnu un Balkanâ ir atkal snidîhs, Plewnâ eefschâ plohfotees sehrgas. Generalis Todlebens ir atkal jau tik spirgts, ta fehsh sirgâ; tahs sahpes pee tahs kahjas bijuschas tamdeht til leelas, ta sirgs usmihdams trahpijis to paschu weetu, kas Krimas karâ bij eewainota. Pee Plewnas atkal weens Turks fawu stehra firdi parahdijs: weens Kreewu dakteris wiru kâ atnesiu eewainotu nehmis apfeet un patlaban bijis ruhpiגי fawu daktera darbu pabeidîhs, tî Turks ar dunzi wiram mugurâ eegruidis. Ta bijis ta pateiziba!

— Us deenwideem wisî Turku pulzini welkâhs atpakaî us Sofiju un faleen lalnu zetîs, turpretim muhsu karaspehts eeneem arween wairaf wisu, kas schinupuf Sofijas. No 16. lihds 19. Now. bij atkal wairaf masu pilsehtinu eenehmuschî: Wratscheschu, Lutakowu, Welobrodu u. z. Starp tahm kauschanaîm, kas winâpuf Plewnas us Sofijas pufi bijuschas, ir daschâs, lai gan masafas, bet lohti asrainas. Tâ 10. November weens jahseju pulks bij pee Nowatschinas Turkeem kluftim garam aishahuschî un sakahwa tablat us wiru pufi Turku jahsejus un kahdus 30 apfahwa, bet Tschereksî kahdi 400 to sa-ohda un aishahwahs preekschâ. Kreeweem atpakaî nahloht wefelas 7 werstes bij zaur ugumi janahî; beidsoht atrada schawro zeku wesumu pilnu, ta ka griboht negriboht bij weens no leelajem gabaleem janosweesch klints schlehsumâ, lai Turki to nedabuhn, ohtru tomehr Tschereksî atnehma un apfahwa ari leelgabalneekus; no 12 ofjeereem bij 3 noht un 7 eewainoti, no 150 saldateem 48 lihki un 24 eewainoti. Tomehr ziteem pulkeem zaur scheem upureem radahs leela palihdsiba, tee eenehma weegli Etropolu.

Veelfirsa krohamantineeka armija dabuhn labi beeschi kaus-tees ar Turku pulzineem.

Pehz tahs jau minetahs kauschanaîhs pee Metschlas Kreewi atraduschî gulam kahdus 2500 Turku lihkus. Suleimans ismeh-ginajis, ka nu newar Kreewu possiziju laust, atmetihg gan tahs dohmas, Ofmanam palihgâ eel.

Pret Silistriju paschâ upmalî Turki no weenas kraftabaterijas apschaudija weenu Rumeneeschu zeemu, bet teem stahja pretim un atdsina atpakaî.

Rumeneeschî pehz Krahwas ari to Turku zeetokfni Rom-Palanku eeneemdami nu drihs buhs peenahuschî klast ari pee Widinas un warehs sahht to aplehgereht. Widinai paschâ palastuhri jo gruhti nahkfees turetees, ihpachî kad wehl Serbija ari ar fawu spehku nahks pret Turkeem. Serbijas karaspehts eel jau wisî us rohbeschu, bet karsh wehl nau Turkeem peeteikts, to gaida katru azumirkli. Turks draude Serbiju pahrspluhdinaht ar simts tuhstosch Baschibosuleem, kad wina eedrohschinaschotees sahht lihdskarohht. Serbijas karapeeteischana gan ari wehl zaur weenu ohtru leetu buhs paschidinatata. Pee Serbijas rohbeschas pulks Turku saldatu jeb, labaki faloht, laupitaju bij usbruzis pulzinaîm nabagu Bulgaru un tohs neshchligi mohzija un dsinahs teem pakal pahri par rohbeschu. To redseja weena Serbeeschu regimente un gahja glahbt Bulgaru no plehfoneem. Zaur to zehlahs asiraina kauschanaîhs; laba teefa us abahm pufehm palifa gulam. Bet nu Serbija to leetu peemeekle, ka Turki ir par rohbeschu eelauuschees. Komifione isbraukuf to leetu ismekleht, bet Deewssin, waj Serbija lihfees tâ ar pahri wahdeem peemeerinatees. — Rumenijsâ wehl neredîs nemas sneega, siltums tur wehl ir pee 5 grahdi.

17. Now. nonefa weens ritmeisters muhsu Kunga un Keisara karahohrtelî weenu karogu, kas pee Karzas Turkeem atnemts. Pee Schipkas efoht 400 Turki padewuschees.

Montenegreeschî atkal kluftim taîs eeneemts semesgabalds apnemahs pastahwigu mahjuweetu; firsis rahdahs deewsgan laipns ari pret turenens Turkeem kâ faweeem nahfoscheem pawalsineekeem. Drihs gan ari Antiwari zeetokfnis peederehs Montenegrai. Turku kugus, kas tur bij abraukuschî par fargeem, Montenegreeschu granatas ir aishaideschas prohjam.

Sultans til lohti isbeedehts zaur to simu, ka no Italijas nahloht pulks fawwalneeku ar wejo Garibaldi par wadoni Bosneeschem palihgâ, ta tee war jo drihs no Turkeem atkraitiees. Sultans lika tuhdaîh Italijas ministerim peeprasahî, kapehz to at-

lauj, bet dabuja to atbildu, ka Italijs it nelo no tam wehl nesinaht. — Konstantinopolē arweemu beeshal fahl rahditees raksti, kas uswedina, scho Sultanu mest pee malas; ari to Turki winam ir par launa nehmuški, ka winsch sawā beidsamajā manifestā 150 tuhst. birgelus us karadeneesu eesautdams ir ari kristigohs usfauzis weenā kohpā ar Turkeem.

Englante redsedama, ka Kreeweem ar karadarbeem stipri laimejās un ka wina neweemu zitu walsti us to newar peedabuhht, ka lai Kreewijal nosafa rohbeschas, zil tahlu tā warehs eet, tagad fahl isgudrahm smalkaki runaht. Englantes ministers nupat kahdā sapulšē teizis, ka Englantei wehl it nekahda eemešla nau, sawu neitralitēti laust. Kad Kreewija Armeniju eereemtu un ari Trapezuntēs ohstā nosehsu, tad Englantei wehl nebuhtu nekahds reebelšis; Suez kanala zelsch us Indiju tai tapehs wehl paleekoht drohsch. Til to wina newaretu laut, ka Konstantinopole nahl zitās rohlās, tā tagadejās. Sawu kugu spehtu wiza ari newarohht pehs eegribešchanas us Turkeem suhtihht, jo to til ar Sultana sira waretohht dariht un kasin, waj Sultans tur neleel sawus pretim-peeprafšjunus.

No Bulgarijas karalauka rakstija 7. Nowember tā: Wišs tē isfkatahs pehs seemas karalehgēra. Us wiskem teem zeleem starp Sifowu, Belu un Plewnu kust pa malu malahm; zel magasinas, buhwe lasaretēs, wesumi eet un nahl, gan reds ohres no wehrscheem willtas, gan smalkahs kareetes, bohdes un gasiuchi weenā weetā suhd, ohtrā rohdahs, kurr armija lejahs; marketendi un paunu schihdini pluhš wifur lihds, pirkdami un pahrdohdami un wifur leelu pekru dšhdami. Wišs tas apgabals ir tā weens leels tirgus. Jaunas regimentēs nahl weenadi klahht, katru deenu nahl wifumas kahds 1½ tuhstots par Donawu klahht un tā eet jau no 1. September. Karamateriala nahl tik dauds, ka bij jadohma jaunu tiltu par Donawu (pee leela uhdens 1½ werstes plata) taisiht no dšels, pret Wardim šalu; zere, ka tas ledum atstahwehs pretim. Us katru wihi Kreewu armijai ir us tam jasataisahs, ka pa leduseešchanas laiku pahri nedetas japaleel atšhrtai no kreisa Donawas krašta. Warbuht gadahs, ka ari schoseem Donawa nemas ne-aissalst. Tais 40 gaddōs no 1835. lihds 1875. Donawa Nowemberi aissala 1 reis, Dezemberi 19 reis, Janwari 7 reis, Februari 5 reis un 8 reis palta pawifam ne-aissalst. Zaur zaurim tā ne-aissalst preeksch 7. Dezember, leduslaiku war rehkhnaht us 40 deenas, tur tad ledus mehds til stiprs buht, ka nes leelohs gabalus. Plewna nu ir stipri eeslehgta. Pee teem beidsamajeem Turku mehginajumeem, nahlht pret Kreeweem, bij škadri redsamōs, ka Dšmana spehts ir stipri sawu agrako duhschibu šaudesis, baididamees tee nahza laukā, brihscheem til zaur to bij us preekschu dabujami, kad wirfueeki wapreekschu gabja.

Generalam Todlebenam pahri nedetas atpakaļ gadijahs tā nelaimē, ka sirs tam usmina us kahjas. Tāhs fahpes bij til leelas, ka generalis apgihba; gan nu peefschrejuschi dakteri to tuhda paglahba, bet tomehr wairal deenas tam bij gulu japa-wada; sawōs darbōs winsch tapehs nelikahs trausetees.

Serbija karapeeteišchanu Turkam wehl gribeja pawilzinaht, bet dširtstelei buhs gan jau ahtrak ja-issprahgst, jo Turku waldischana peeprafšjus, lai Serbija sawu gada-malku tuhda us weetas nomalka, us to Serbija atbildejst, ka nemas nemalkahs. Wišs Serbeeschu jauneki, kas ahrsemēs, ir eesautti us mahjahu, us karadeeneštu.

— Turku armijā ir eewestas tahs tā fauktahs Wibodi-Martin šlintis, Kreewu armijā atkal saldāteem ir tahs Berdanšintis. Turku šintis ir ar rupjaku srohbri, schauj tahlaku, bet ir smagatas nekā Kreewu šintis; tāpat ari jafala, ka Kreewu šintis schauj smalkaki mehrti un tā weeglats eerohsis ir dauds mihlaks.

Preeksch Kreewu armijas Wahzems ir apštelēti lihds 1. Dez. 200 tuhst. willainu deku; no Boršiga fabriķeem nahls daschads dšelsēta materials; no Krupa fabriķa dšelsē pontoni ar ledus-

laujeem preeksch Donawas tilka. Kreewijas weetueks Berlinē pirzis un atšubtijis preeksch karalajareehm 120 tuhst. buteles Malaga-wihna.

Kahdā grahamtā, ko kahds karawihrs no Afijas karalauka par to kaufchanohs pee Dewebojumas raksta, ir lasams, ka Muktars ar tahdu steigšchanohs bij behdšs, ka wišas tahs teltis ar pawahreem un fulameem bij us platšcha palikuschas. Bij tumšch nakts laiks. Generalis Heimans no weena kasala pawadihts, drohscheem sohkeem gabja tai leelakā telti eeschā, ko redseja. Tur patlaban weens sulainis taisija kafiņu un sweschohs ceradšjis teem usfauza: „Ko juhs tē mellejeet? Gita ahra! Tē ir Muktār Pašcha teltis. Kad winsch juhs schē atradihs, tad jums ees šlitti.“ Jau kasals zehla sawu pahtagu un gribeja Turku mahziht smalkaki runaht Kreewu generala preekschā, bet generalis to apfauza, fajija fulainam, ka winsch ekoht Kreewu koman-deeris un palikšchoht tagad schini telti. Sulainis nu pasuda un Heimans atrada wifu, ko wajjadseja, tinti un spalwu, ar to srau laisi pee leelfirsta, tāpat ari wišadas ehdamas leetas un saldu dušu Muktara gultā.

No Erserumas wehl nenahl nekahdas šwarigakas sūas. Kamehr karapulki un karamaterials no-eet no Karfas tahs 16 juh-dses lihds Erserumai, tas tur kalnājōs prasahs sawu laiku un nu tikko to ihsto aplehgerešchanu usfahka. — Derwisch Pašcha ir no Kuzubani aismetees prohjam wišā ahtrunā, tā ka muhsēji tur eemantofa baraku teltis preeksch 10 tuhst. karawihreem, prowjantu un muniziju. Muhfu škahde bij til 1 ofizeers un 7 saldāti.

Ta pee Karfas krituscha generala Grabbe lihds ir us Kreewu-semi atmesis. Tisfijas eedšhwotaji to šahrku zaur wifu pilsehtu isnesuschu us rohtahm zauri.

Lihds schim Kreewi ir Turkeem atnehmuški: Bulgarijas karalaukōs 97 leelohs gabalus, 4 Pašchas un 14 tuhst. karawihru; Afijas karalaukōs 520 leelgab., 15 Pašchas un 20 tuhst. karawihru, pawifam 617 leelgab. un 40 tuhst. Turku.

Preeksch Kreewu armijas ir atkal Berlinē apštelēti 306 tuhst. pahri šahbaku, lūreem jabuht gataweem 4 mehneschu laika.

— Kreewu armijā pehs rulleem 1. Oktober šahweja deenesā 9 šeldmarschaki, 93 pilniģi generaki, 355 generalkleitnanti, 819 generalmajori un 2401 palkawneeks.

Wišjaunakahs sūas.

Pehterburgā, 28. Nowember yulksten 11. wakarā, Dšman Pašcha pee Plewnas ar wifu sawu armiju padeweēs. Pehterburgā tadchl teel teaterōs uswarešchanas šwehki šwincti, preezigi lauschu bari dohdahs pa eelahm urah šaukdami un Kreewu tautas dšeesmu dšeedadami.

Kreewu armija Mehmet Alim us Sofiju pretim eedama, lai Dšmanam wišas zerribas suhd, ir ari tur jau lihds pat Balkanam nonahkust. Generalis Kurakowš, tā šinoja no karakohrtēla 22. Now. — bij zeldā jau us Slatizu (5 juhdses no Stropoles us deenwidu rihteem Balkana malā), Balkana zelaweeta bij jau wina rohlās. Tas zelsch ir gan lohti gruhšs, leels publiahch leelohs-gabalus usdabuht augštājōs šahwajōs kalnōs; pee tam drihs šalt un kriht sneegs, drihs atkal lihst fraumeehm. No 16. lihds 19. Nowember muhsu škahde bij 350 zilwēli. Dškanijā un Wrateschā, tur Mehmeta perelšis bij, bet kas nu ir no Kreeweem eekemtas, Kreewi eemantofa atkal pilnas magasinas no eerohscheem, patronehm un silteem apgehrbeem, ausu un meeschu kahdus 30 tuhst. puhrus un tilta eerikti ar 25 dšelsē muzahm. — Generalis Todlebens ari ir nobrauzis turp us Balkana puši, noteikt, ka tur wišas tas eekemtahs weetas buhs nosiprinaht. — Serbeeschu šinarscheereschana pret Turkeem us katru azumirkli gaidama; ne bihsšahs ne ko par Sultanu draudešchanu, ka winsch, til lihds Serbija šohhini pazelschoht, buhschoht sirstu Wilanu no širša krehšla nomest un wifu Serbiju list famiht. Bet neba warehs peekluht. Englante šinnams ari dohd Serbijai sawu padhmu, lai nezelotees pret Turku.

Sultans isdemis pawehli, lai 60 tuhst. kahjineeki un 20 tuhst. jahjeji Mesopotamija lasahs un steidsahs us Erserumu, bet pawehleht ir weeglak ne ka iskalpoht. Ap Erserumu gul dšlšk sneegs, no karadarbeem ne kas. — Melas augstais preesteris stubbina Sultani, lai nem „satu karohgu“ un sauz wisus fwehtā karā. —

Kreemu armijai par labu weena beedriba ir Massawā fashah-dijusees, kas grib wiswisadas leetas, tahdu wirsneeteem un sald. waisaga, fubhtit us karalauku un tur par mehrenu tirgu pahredoht, lai karawihreem nebuhtu pee schihdeem un ziteem plehfajeem wisu japirk par nestras dahrgu tirgu. S.

21. Nowember muhfeji nostahdijahs pee Arabkonafas tā, ka muhfu karaspehla labais spahnis aplenz Turku kreso un tahdā wihšē Turki atpakal eedami newar wairs ustapt us tahs schofesas, kas wed us Sošju; tapehž 23. Now. Turki no jauna aistika wairak reises muhfu labo spahnu, bet arween tika atstiti atpakal; muhfu pametumi schinis zihnischanās bij 27 wihri. Muhfeji apschanda Turku posizijas pee Arabkonafas. — No 22. lihds 26. Nowember ir weetu weetahm mafas sadurschanahs bijuschas, pee kam Turki arween atstiti un muhfu pametumi it masi bijuschi. — 27 Now. lihds pulkst. 3. pehž pusd. bij wisur kluf. Muhfeji tura aplentās Slataritschu un Jakowitschu. Turki stahw scheem pretim.

No Afijas-karalauka sino ka zeksch starp Erserumu un Trapezunti ir atnemts.

Bulgarijā no 21. lihds 25. Nowember bij ašinainās kaufchanahs pret Suleimani, tas ar diwi spehla dalahm lausahs pret Turkeem, kas Marenā un Gleni stahweja. Kreemus isspeeda no Glenas, tee atkaphahs lihds Jakowizai, Turku pirmā deenā krita 1300, Kreewi 22. Nowember pasaudeja 50 ofizeeru un 1800 sald. Bet drihs ziti Kreewu pulki bij klahi un Suleimanam bij jaaphtahj. Winsch bij gribejis Kreewus Schipkā eespraušt, Tirnomu dabuht rohla un tad eet Dsmanam palihgā, bet ne-isdewahs.

Daschadas sinas.

No eefschemechm.

Zelgawā. Tai no waldibas isfludinātā 14. listē krituscho ne-atrohnahs neweena Latweescha. Tai 15. listē Wahzeesch: Sewastopoles pulka majors barons von Dūsterloh, kas krita pee Karfas; leibwardijas grenadeeru pulka apakschleitnants Paul Scheidemann, kas ar wahthim nomira lasaretē; eewainohšs tapa palkawneeks no 12. Kaukassijas diwisijas Strinck. Latweesch i Widsemes: Mikel Nufit is Henges-pils; Jahn Kalnin is Turaides; Andrei Michelfohn is Moris-kalna; Johann Bot is Wiener-muischas; is Kursemes: Jacob Klahw is Telses pagasta un 2, kas lasaretē nomira Kreewusemē, Swan (Jane) Loffen un Mikel Miller.

Zelgawas „sarkana krusta“ lasaretē stalplazi atrohnahs pawisam 6 Latweesch, pr. is Kursemes: is Dhshtbakas pag., Leepajas apr., Mahrtin Gullehn, ar kruhtihm flims, kautinā nekur nau bijis; is Leel-Grehtscheem, Zukuma apr., Uns Rippe, ar kruhtihm flims, kautinā nau bijis; is Jaun-Swir-laukas pag., Zelgawas ap., Gedduš Pukke, weegli eewainohšs pee kreifas kahjas; 2 reis pee Plewnas un 1 reis pee Lowatschas uguni bijis. Is Zelgawas: Jacob Dhsols, dšimis Widsemē, Dhsolitschu pagastā, 3 reis pee Plewnas uguni bijis, tagad zeesch ar kruhtihm un drudš. Is Lutschinijas pag., Witebklas gubernā, Peter Mikolai, 2 reis uguni bijis, weegli eewainohšs labajā ziskā. Is Widsemes: Jahn Schmidt, is Mahlpel-tas, nau kautinā bijis, flims ar kruhtihm. Igauni tē ir 3

un prohti: Jacob Kaursohn is Rudinawis, Tchrpatas kreifē; Johann Erman, is Engudawerimois, Behnawas kreifē, abi flimi ar kruhtihm un kautnōs nau bijuschi; Philipp Variow, is Mugumois, Wesenbergas kreifē, weegli eewainohšs labajā rohla. — Zelgawneeks Uns Grünberg, muhrneeks, kam pee Plewnas sprahgdama granatas lohde kruhtis sadragaja, gul dikti flims pee sawejeem mahjas. R. S—3.

No Zukuma. Trefschdeen, 16. Nowember tika Zukumā 17 eewainoti karawihri par jauno dselzetu atwesti. Us bah-nusi tika wini no Zukuma pilskunga, aprinka un lasaretes daktereem, no dauds ziteem lungeem, kā ari no labas tee-fas pu-blikas sagaiditi. Schee eewainotee ir wisi Kreewi un ir tais kaufchanās pee Plewnas un Lowatschas eewainoti. Lai gan behdigi bija schohs eewainotus un winu zeefchanu redseht, tad tomehr bij ko preezatees, ar kahdu mihlestibu wini no augsteem un semeem tika fanemti. Bahnusi ar wihnu, tehju un ehdee-neem winaus pazeenaja un beidsoht us Zukuma pils. lasareti aisweda, kur lihds isweseloschanohs paliks. Zukuma dahmu-komit. it ihpa-schi par wineem mihli gahda; katru deenu dischuri tur lasareitē weena dahma, apkohpschanu un pa-ehdinaschanu pahrskaidama. Zerams, ka neween pilsehtneeki, bet ari lauzineeki pee karawihru apkohpschanas sawu labdarigu rohku atwehrdami, ari jo proh-jam sirdigu dalibu nems. C. J.

No Meschanuischas (Dohb. apr.). To 28. Oktober pulkstē 5. wakarā istrauzeja muhs atkal uguns, kas schejeenes Bruhweraischu mahjas bija iszehlusees un kur tai 2 ehlas, laidars un kalpu flehtis par laupijumu tapa. Gandrihs wisa lohpu-bariba, 30 aitas un 10 zuhkas palikuschas uguni. Birma ehla bijusi uguns-beedribā apdrohschinata, ohtra ne. — Rā gandrihs wisur, tā ari sche nau sinams, no kam uguns zehlu-feeš. Nezil tahlu stahwoscha istaba un labibas-kandses tika no palihdšigahm rohlahm no aisdegshanas isfargatas. Skahdi rehlika us 1000 rubleem. — Gan buhtu jauki un teizami, kad muhfu pagasta saimneeki schai gruhti peemektetai saimneezei, kas weena pati sawas mahjas walda, ari katris no sawas puses palihdsibu sneegtu, kā tas jau pee ziteem notizis, un tai winas behdas atweeglinatu.

Muhfu deewšgan bagats rudenis atnes mums ari daschus nedarbus lihds. Tā ir muhfu mahjitaja muischas wagare to nakti us 25. Oktober no Zelgawas brauzohht no diweem tehwineem Kalnamuischas meschā, netahlu no Mella krohgus, aplaupihšs. Weens no laupitajeem prohwejis brauzeju no ohres wilkdams tam ar dunzi kruhtis durt, bet wagare negantneeka rohku isma-nigi sakehris un stipraks buhdams tam dunzi atnehmis un meschā eesweedis. Tē ohtris, kas lihds schim sirgus turejis, peesstei-dsees un pehž ne-ilgas zihnischanahs nelaimigam 10 rubl. nau-das atnehmuschi. Pulksteni, ko tas ahtrumā ais fahbaka ais-bahšis, tee nau atraduschi. Rā dsirdam, tad tee paschi nakti-putni wehl pee ziteem mehginajuschi sawas skuntes tanī paschā weetā. Tē buhtu teescham wehlams, ka pee scheem tumsibas-behrneem tas sakams-wahrdš „Til ilgi eet ar kruhtimu pee akas, kamehr plihht“, drihsunā peepilditohs! — S—

Is Billumuischas mums raksta tā: Sirgu sagli un deenu wasanki ari scho apgabalu sahkl apzeemoht. Sirgus nosagt, jeb zitus leelakus laupischanas darbus pastrahdaht, gan blehscheem schini pufē wehl nau isdewees; tadeht ka ilweens leel sawu mantibu stiprahm atflehgahm apfargahht. Bet tomehr blehschi

ne-ehd wis maifiti meerigi dshwodami. Strahda atkal tai weeta zitus netiklibas darbus. Tahdi deenu-wasanki un netiklibas behrni, dihtā aplahet kleijodami un aif vafschkeem flapstidamees gluhn nereti us schahdu jeb tahdu mantibas gabalanoranschannu. Ja nu tas deenas-laikā apatsch zilweku azihm nelaimējahs isdarist, tad tai weeta deenas-laikā nograhbsta atflehgās, pinelkus, sirgu fashlehdamohs u. t. pr. no laukeem un plawahm; blehscheem tur ir saws aprehknumē, atflehgās un flehdamohs pirms nonemidami tee zere ari sirgus lehtaki nonemt. — Lihds ar

schkeem nezeentigeem notikumeem mums ari zita jo leelaka nezeeniba buhtu peeminama, tas ir, ka ta dahrga fwehtadeena schini puse tohp daudsfahrtigi gahnita. Swehtdeenās us

Deewa namu eijohd daudstreifjareds, ka daschu arendateru laudis

muischas laukōs dshwo, ka mudsch un kust, kā skrusdas gar puhfni, fawus fehjumus apstrahdadami un tohpdami. Saimneeku laukōs warani gan teikt, ka tē neweena strahdneeka neredsam, bet pee muhsu arendateecem tas nereti nahf preekschā.

Kalpi pee tahda arendatera dshwodami, nereti fawus fehjumus fwehtdeenā eefehj, apstrahda, noptauj, un to paschu wehl ari fwehtdeenā iskul. Tā dshwojohd treschais bauflis

ne-atrohd wis zeentajus. Slikti jau tas ir no kalpa, kursch lihfschanas laikā ne-atgahdinahs fweht. fwehtischannu; bet wehl sliktaki tas no arendatera, kursch teem fwehtd. fwehtischannu leeds, waj tai deenā, kad ikweens no darbeem juhtahs brihws, lauj fa weem strahdneekem tihrumā puhletees. Waj tad ihsti Deewō nau dewis laiku, to zita deenā pastrahdaht? — Tē nu gan, kā rahdahs, buhtu par nohti wajjadstigs, ka muhsu basnijas-pehminderi tahdahm nekahrtibahm krahsti pretim greestu un wainigohs apdraudetu. Bet — muhsu pehminderi Deewam

schehl, lai gan zitadi deewagan dedfigi wihri, tad tomehr preeksch schihs leetas wehl dauds par lehnū. Pagahjuschā laikā lasjahm Latw, aw. no Biskumuischas un winas aplahrtnes, ka tur nekahrtigā wihse zelus aisleeds, isar, isplehsch un par laukeem pahwehrsch; — tagad waram preezigi pasnoht, ka us tam ir druzjin druhgufchees. Sahf jau apzereht: ka ar zekeem war labaki peektit, nekā bes zelu. Lauj jau ari schihdineem, naba-dsineem eet bes kahdas kihlaschanas un kibinaschanas pahf aisleegtahm zelu-weetahm pahrestaigahf. Ir pat paschi aisleedsseji

fahf jau pahf tahdahm weetahm pahri braukt. Pee-kahs, ka dascham sirds pahmetusi: „eka Tu tā dari!“ Tomehr jazere, ka teem ar tahdeem waideem un spai-deem turymaf wairs nebuhs jazihnahs.

— — — lis.

No Wentspils apgabala. Wafara pawadita, plaujas fwehtki noswineti, nu katrs reds, kas wina schkühni un flehti ir. Seens bija audsis gau-scham knapi, dascham nau ne puse kā pehrn. Pohpe-neeki un Angeneeki bija zitōs gadōs ar seenu pahrpilditi, juhdschm tur brauzā seenu pirkt; schogad pascheem knapums. Labiba un rahzeni ir auguschi labi; dascham tikai sebu sehtas ausas un meeschi apfala.

Sirni to stipru naktis-salnu dehl wifur slikti.

Juschenjeer generalis Todleben's.

Sirgu jahdsibas teek nu leeliskam dshitas. Ugahles dischmuischas rentneekam nosaga no ahbolta lauka — diweem ganeem klahf esohf — weenu sehwi, wehrtibā 150 rubtus; kahdas nedelas sebaku Ugahles malas - muischas rentneekam (kam jau pehrnseem 3 sirgus nosaga) 2 sirgus, januus brauzamūs ratus un usjuhgunu; tai paschā nakti weenam saimneekam 2 sirgus, un Slehtu-Stendes meschkungam 3 sirgus; weenam Suhru saimneekam 2 sirgus un ratus; Wahrwē weenās mahjās 3 sirgus un ohtrās mahjās ratus. Wahrweneekem laimejes

fawus firgus un ratus jau ohtrâ nakti tſchiganeem atnemt; bet ſagleem laimejees eebehgt meſchâ, ratôs palikufi til weena meitene, laikam zaur to dabuhs ſaglus rohkâs. — Schini waſarâ bija tſchigans ar ſchihdinu ſabeedrojuſchees un J. krohdſineekam (Taku apr.) ſirgu noſagufchi. Ohtrâ deenâ tee to atweda Ugahlê un pahrdewa. S. krohdſeneeze nopratuſt, ka tee nau ſklaidri zilweki, lika tohs apzeetinabt un aiſweſt uf Wentſpili. Pee pahrlklaufinafchanas iſnahza, ka tſchigans beſ paſes un ſchihdâ preeſch ne-ilga laika Kuldigâ no zeetuma bij atlaiſt. Tee nu ſinams Kurſemê ſirgus wairâ nesagâ. — Kad ilweens — it ihpaſchi krohdſeneeki — zeta-gahjeſus wairaf eewehrotu, tad daſch labs waſankis un ſirgu-ſaglis tikt krahtinâ eeliktis un ſahdſibas maſinatohs. —

Slehkâs, Ametu zeemâ ir ſkohlâs-namâ jau til taſlu gataws, ka war ſkohlju eefahkt. Par ſkohlotaſu ir Ugahles palihga-ſkohlotaſs J. Grûnberga k. iſwehlehts. Buſê ir namâ gan apakſch juinta; bet lai ſeenâs ſagultohs un labaki iſſchuhtu, tad pagâſt raudſihâ ſchoſeemu wehl ar ſawu wezo ſkohlâs-namu iſtitt. Kâ dſird, tad Suhrâs zeloht ohtru jaunu ſkohlâs-namu, tâpat ari Sarſanmuſchâ. Sebakais pehz diweem gadeem Slehzi-neeki buhwes ſawam wezam ſkohlâs-namam blaſam jaunu diwtahſchigu ehku ar diwam klafchm. Ari Rindê, pee Bohpes, driht ween zehſchoht trihſklaſigu draudſes-ſkohlju. Lai Deewâ dohd, ka Wentſpils apgabals tikt pazeltâ uf augſtaku ſtahwoſli, par lihdsſeekem teef gahdahts. P. S.

Par iſſklaidroſchanu un atbildi. Latweeſchu awiſchu 18. nummurâ bija P. S. k. paſinojis, ka manim 3 ſirgi ſagti, tâpat ari uf manu luhgſchanu ihſi veeminejis, ka kahdâ M. pagâſta ſaimneeks un teefas peefehdetajâs ſagtu ſlehpſchanas deht teefu iſmekleſchanâ ſtahw. Scho ſinu kahdâ J. A. k. Latw. Ww. 22. nummurâ noſauz par netaiſnu un gohda laupiſchanu. Kahda J. A. k. taiſniba, to iſrahda tahs pee Grobinâs pilſteefas manu ſagtu ſirgu leetâ uſnemtahs aktes. (Kamehr no aktehm P. S. kgam to pateſſibas peerahdiſchanu peeneſa, atnahza ſchis laik.) Bet kad P. S. k. apakſch ſawa gohda tur, tahdâ behdigâ leetâ J. A. k. pelritu atbildi doht, tad — lai taiſniba netaptu va kahjam mihta — es paſneedsu ſcho atbildi un iſſklaidroſchanu.

Dabujis ſinabt, ka weens no manem ſagteem ſirgeem M. pagâſta ſaimneekam un teefas peefehdetajam, R. D., panehmu Grobinâs pagâſta teefas preeſchfehdetaju un aiſbrauzahm uf tahm mahjam. Sagto ſirgu mahjâs gan atradahm, bet ſaimneeku ne. Nu brauzahm abi uf Grobinu, to pilſteefai peedoht. — Uf zetu ſatikamees ſaimneeku un paſazijahm winam, kadeht wina mahjâs bijuſchi. Saimneeks palika diſnigâs un rupiſch par to, ka uſdrihtſtejuſchees beſ wina atwehleſchanâs wina mahjâs eet. Ari iſgruhda draudu un gahnifchanas wahrdus, kahdus ſchê negribu wiâ mineht. Pukodamees ſaimneeks itin ſchigli apgreesa ſawu ſirgu un johneem ween aiſbrauza uf Grobinu. Mehâs gan ſteidsamees palat, bet ar ſawu peebranktu ſirgu newarejahm winu panahkt. — Tahdas leetas peedſihwo pee ſafa kohka, fo tad lai no ſakaltuſcha gaida!! Deht tahdas iſtureſchanahs tika pag. teefas peefehdetajâs R. D. tani paſchâ nakti zaur Grobinâs wahtmeiſtaru uf pilſteefu aiſweſtâs un eeliktis zeetumâ; tilai uf wina radu un draugu apgalwoſchanu, ka nekur nebehgâ, tika ahtrâ, tomehr ſtahw wehl teefu iſmekleſchanâ. Bet J. A. k. ſaka: „Taiſniba gan ir, ka Ugahles rentneeka

ſirgâs Mahtrâs pee Grobinâs atraktis, bet Nr. 18. laſams, ka M. pagâſta peefehdetajâs eſoht ſirgu ſaglus ſlehpis un tamdeht fehſchoht zeetumâ. Tas nau taiſniba. M. pagâſta peefehdetajâs nau nei ſaglus ſlehpis nei ari fehâ zeetumâ, nei ſtahw kahdâ iſmekleſchanâ.“ — Kâ ar to ſaglu ſlehpſchanu ſtahw, to ilweens no pag. peefehdetaja iſtureſchanahs war nopraſt, to ari Miſpites wirſwilſteefa iſmeklehs. Un ja ari M. pagâſta peefehdetajam laimetohs teefas preeſchâ no ſtrahpes attaiſnotees, tad tomehr no tahm zaur ſawu iſtureſchanohs uf ſewi ſakrautahm launahm dohmahm newarehs attaiſnotees. Ka minehts peefehdetajâs zeetumâ fehâ, to P. S. k. nau 18. nummurâ minejis, (ja J. A. k. uſmanigaki laſihâ, tad to eefkatihâ), bet ka wiſch ir fehdejis, to peerahda tahs pee Grobinâs pilſteefas uſnemtâs aktes. — No J. A. k. tas gauſchi nepareift, ka wiſch zaur tahdu nepateefu ſinu netaiſnigi ſawa drauga negohdu ſlehpj. Kahdu gohdu J. A. k. zaur to nopelnijeos, to peerahda ſchee wahzu rakſneeka wahrdi: „Saki man, ar fo tu beedrojees, tad es tew ſazifchu, kas tu eſi.“ J. Reſewſky.

Ari Reepajâ 15. November atweda 17 karâ eewainotus; ſtarp teem 3 gruhti ſlimus; wiâwairaf tee ir Latweeſchi no Kurſemes.

No Behterburgas rakſta, ka tur pee ta ſilta rudens kohkeem un krahmeem jauni pumpuri atwehrufchees, ari no agrejahm pawafara pukehm 2 anemon ſortes jau tagad peeredſejuſchi ſeedôs.

No Jaroflawas rakſta, ka tee turp atſuhtitee Turki ir jau it labi ar ſawu jaunu dſihwoſli apraduſchi; weens Turki majors no turenâs nolaidis grahmatu ſawai ſamilijai uf Turki ſemi, lai ari nahk dſihwoht uf Jaroflawu; weens ofizeers ir jau it labi eemahzijeos pa kreewiſki runahkt; weens no Turki ſaldateem palizis par kriſtitu un apprezejees ar weenu ſchuweju Jaroflawâ.

No ahſemehm.

Franzija ar waldbas dſihwi eet arweenu raibaki. Preſidents ir nu atlaidis ſawus agrakohs miniſterus, kas deputirtu namam bij til reebigi, un ir ſew iſlaſijeos jaunus. Bet ari uf teem deputirtu namâ ir ar balſu wairumu atbildijis, ka wiſch ar teem negrib nekahdâs dariſchanâs ſtaht. Ko nu preſidents lai dara? Ne-atleek nekâs zits, kâ tahdu pretigu deputirtu ſapulzi ohtrreis mahjâ ſuhtihkt un zelt jaunu jeb paſcham no preſidenta amata atkahptees. Redſchâs nu, uf kuru no abahm leetahm ſenats nahks palihgâ. Ohtrâ lahgâ deputirtus raidiht vrohjam, tam gan nau pa prahtam, bet wehl maſak tas, kad Maſ Mahons tagad atkahpjahs, jo tad republikaneſchi pateefi zels no ſawejeem preſidentu un kaſſin, kur tad rati nobrauz.

No Rohmas rakſta, ka ar pahweſta weſelibu eimoht lohti wahji, ar katru azumierli gaidohkt iſdſiſchanu. Kahjas ir jau aiſ uhdens ſtipri nopampufchâs.

Inſchenjeer generalis Todlebens.

Eduard Todlebens ir kahda Jelgawas kaufmana dehlâ; pirmo ſkohlju wiſch baudija Rihgâ, no turenâs nogahja uf Behterburgas inſchenjeeru ſkohlju, kur wehl tagad wina wahrdâs kâ gohdam minams ir uf ihpaſchu marmora tahſeli rakſtihts. 17 gadus wezs wiſch bij praporſtſchika tſchinâ, bet palika wehl ſkohlâ lihds 1838. gadam, kur bij pabeidſis augſtako klaſi

ofizeeru skolā un tika inschenjeeru darischanās us Rihgu atfuh-
tihts. Behz tam eestahja fapeeru batalionā un strahdaja apafsch
generala Schildera azihm gar daschadahm projektehm, kà zee-
tofschni pret eenaidneeceem nostiprinami jeb kà wineem atne-
mami. 1845. g. winsch dewahs us Rijeku un tur eeweda
daschadas pahrlabofchanas inschenjeeru darbu nodatā. Leels
strahdneeks buhdams winsch darbojahs nepeekufis gar fawu gu-
dribu un studeereja deenas un naktis grahmatās, kas ween us
inschenjeer skunsti sihmejahs. 1848. g. winsch bij jau kapteine
un tika us Kaukafiju suhtihis; tais karofchanās pret Schamilu
winsch bij lihds. 1851. g. winsch dshwoja atkal pa War-
schawu, to paschu gadu tika faukts us Pechterburgu, lai tur
fataifa tahs rifes preefsch leela wafaraslehgera. 1854. g. bij
jau palkawneeks, bij lihds pee Silistrijas aplehgereschanas.
1855. g. tika par generalmajoru eezelts. Wina wisflawena-
tais darbs ir Sewastopolas apstiprinafchana Krimas karā; tai
breesnigakajā eenaidneeku uguni winsch tur ar nelelu strahdneeku
pulkku isdarija darbus, ko wisa pasaule apbrihnoja, pret wis-
spehzigakajahm armijahm wina galwa sinaja zaurus 11 mehne-
schus Sewastopolu tureht. Pee schihs aplehgereschanas winsch
tika ari eewainohis un brauzā 1856. g. par rohbeschu wesele-
tees. Druzjin atspirdsees winsch nehmahs no jauna gudroht
gar zeetofschnu buhwju darbeem. 1860. g. tika par general-
leitnantu pagohdinahis. 1864. g. winsch isdewa fawu grah-
matu, Sewastopolas aplehgereschanas apraktischanu. 1860. g.
tika par pilnu generali. Behz wina padohma ir wisi tagadejee
Kreemu zeetofschni pahrbuhweti un nostiprinati. Tagad muhsu
Kungs un Keisars wina ir aissauzis pee Plewnas un pehz
wina nogudroschanas tur tagad wisi tee aplehgereschanas darbi
ir notifikufchi un noteek. Rai Deews ilgi wehl ustur Kreemu
walstei scho gudru galwina, ko ari ahrsemēs zeena par muhsu
laiku pirmo inschenjeer meisteri. Wina kruhtis puscho 11
Kreemu augstee ordeni, selta sohbins par drohfschfirdibu un 8
augsti ordeni is zitahm walstihm. Lastitaji reds schē schi augsta
karakunga gihmi, kahds tas isstatahs.

Kursemes lohpu-aissargafchanas beedribas gada- sinas par 1876. gadu.

(Stat. Latv. sm. Nr. 42.)

Ka darba us schi lohpu-aissargafchanas lauka deewēgan un
papilnam, to redseim is schi 1876. g. gada-sinahm, kuras tē
zeen. lastitajem ihsumā pasneedsam.

Beedribas darbības-gadā bij 13 preefschstahwes-fehdescha-
nas un 3 faweenotas preefschstahwes-fehdeschanas ar weetneeku-
pulkku; bes tam wehl weena preefschstahwes-fehdeschana, pee
kuras polizmeistera k. un weens is afejoru kungeem dalibu nehma
un weena generalfapulze, pawisam lohpa — 18 fehdeschanas.
Galwas-beedribas waldei dauds laika peeprafa faraktischanahs
ar winas 19 saru-beedribahm, dauds lihdsbeedreem un wairaf
ahrsemju lohpu-aissargafchanas beedribahm. Wehstulu, zitu
suhtijumu un paku skaitis bij 620; atfuhitahs tika lihds 200
wehstules un suhtijumi, pa datai no saru-beedribahm, pa datai
no privat-personeem, pa datai no ahrsemju beedribahm. —

Juni mehnesi isnahza drukā rabinera Bucher k. lohpu-ais-
sargafchanas raksteens wahziski un drihs pehz tam Zukuma ra-
binera Lichtensteina k. raksteens ebreiski; no pirma raksteena jau

pahri par 300, no beidsama kahdi 200 eksemplari isdaliti.
Schihdi lihds schim — deemschehl — maj schohs raksteenus
eewebro, lai gan tee tika ihsti preefsch wineem ween rakstili.
Bet zerefim, ka ari schihdi jahs scho leetu pee firds nemt.
Gaidisim, jo „laba leeta prasahē laika.“ —

Latweeschu un wahzu rakstischanas-preefschrausti, par ko
1875. g. generalfapulze usdewa preefschstahwei gahdaht, wehl
nau waretu fastahdiht, tapehz ka ar Kursemes laulskohlu wirs-
waldibas-komisijas pahrtaisichanu wehl nau pilnigi galā un
preefsch tam nemas nelohn to leetu preefschā zelt.

Turpretim ir wehl weens, tas zetortais, Latweeschu lohpu-
aissargafchanas raksteens isnahzis, no deemschehl isgahjuichā
gadā nomiruscha Durbes mahzitaja Dr. Katterfeld k. farak-
stihis, apafsch ta wirsrahta: „Adama palihgi un zitas masas
pasazines.“ Ischetradsmit masas un weenā leelakā dseesminā,
katra ar derigu bildi, teek preefschā wesi gulbis, warde, ahsis,
kumelsch, taurinsch, bite, lahzis, wista un putnis, lastigala,
kuzeni, elefants, waktšuns, zahlis un balodis, kas paschi ar
fewim runa, jeb ar behrneem un ziteem lohpeem farunajahs.
Waloda ir jauka, grahmatina smuki isrihkota; ta maksā
25 kap. fudr. Buhtu gan jawehlahs, waj nebuhtu eespehjamā
to maksu daudsmas pamasinahs. —

Behz wezako latwiski lihdsbeedru-kahrschu isbruhfeschanas
tika jaunahs diwreij til leelas taistahs un tahm us pakafschpufi
usdrukati ministerijas lohpu-aissargafchanas likumi un wina
wehlakee peelikumū, tā ka neweens wairs ar to newar aishildi-
natees, ka beedribas nosajijumus nau sinajis.

„Peekohdinafchana,“ beedribas „fehku lapas“ un kreemiski,
wahziski un latwiski drukatee no ministerijas apstipriunatee lohpu
aissargafchanas likumi lihds ar wina wehlakeem peelikumūem
tika allasch tē Jelgawā isdaliti, bes tam wehl ta „peekohdina-
schana“ derigās, walejās weetas peesista, kà ari wisi schee
raksteeni saru-beedribahm peesuhititi, arween til dauds, zil katrai
beedribai lihdsbeedru. — Schee paschi likumi un nospreedumi
tika ari, tāpat kà beidsamajās pahri gaddōs, wisōs tschetrōs
Jelgawas gada-tirgōs preefschā lastiti.

Beedribas sekreteeris Dr. Meyer k. isstrahdaja us galwas-
beedribas waldes usajinaschanu wehsturigu pahrskatu par bee-
dribas darbibu tais 15 gaddōs, kameht ta pastahw. Schis
raksteens tika Jelgawas Wahzu awisēs 12. un 13. num.
1876. g. nodrukahs.

Februar mehnesi 1876. g. Jelgawas meefneeki fuhdsejahs
pee galwas-beedribas pahrwaldes, ka zelsch, kas no schofejās
us pilsehata kanjamo namu wed, esohs gauicham slihts un ka
zaur tam wina sirgeem daschas gruhribas jazeeschoht. Beedriba
zehla to leetu magistratam preefschā un luhdja, lai par to
gahdatu, ka tas zelsch teek fataisihis. Beedribas luhgchana
tika laipni palausita.

Bet ne til zaur nelahgu zeku ween, ari zaur allaschigu,
ne-apydohmigu par dauds leelu wesumu kraufchanu bij daschu
meefneeku sirgeem leelas mohkas ja-iszeesch. Kad beedribas
luhgchanas un atgahdinafchanas, us to luhkolt, ka zaur
paschu wainu lohpeem pahrestiba nenoteek, no dascheem meefneeku-
meistereem nemas netika eewehrotas, usdewa beedribas preefsch-
stahwe fawam miuisterijahm Michelfohnam katru deenu starp
pulksten puszet weenu un diweem, kurā laika meefneeki lohpus
us kanjamo namu wed, apskatihis, ka weschana pehz kahrtibas

noteek; par to apfohlja Michelfohnam ihpafchu atlihdinafchanu. Tai pafchâ laika beedriba luhdſa ari polizeju, kaujama nama uflufkam uſdoht, uſ to raudſiht, ka lohpeem nekahdas pahreſtibas pee kauſchanas nenoteek, un kad pee tam kahdas nepareſibas notiftohs, tuhliſt polizejai to paſinoht. Meeſneeku-meifteri tika ari uſ polizeju atſaukti un wineem ta leeta preeſchâ likta.

Daſchi meeſneeku-meifteru deeneſtneeki bij par ſcho uſlubkoſchanu til ſapihluſchi, ka tee ne til ween, kur tee Michelfohnu redſeja, to lamaja un beedeja, bet ka tee ari reiſ meeſneekufunuſ tam wirſû laida, un Michelfohns no teem pateſi buhtu tizis ſaplehts, ja kaujama nama uſlubkam nebuhthu laimejees pee laika ſtarpâ eekluht un to iſglaht.

Suhdſibas par ſlitteem paſtes-ſirgeem daſchâs ſtanzijs arween wehl atgadahs. Gubernas paſtmeiftera publinſch, to nekretnibu nogalinah, ir ſlawejams, un war leezinah, ka beidſamaja laika ir ar ſcho leetu eet dauds labal nekâ agrak.

Bet ne til ween par wezeem, ſlimeem paſtes-ſirgeem ſuhdſibas tika eefuhltas; wehl wairak teek ſuhdſehts par lohpu-mohziſchanahm lauſu gada-tirgôs un luhgts, lai palihdſ ſcho nelabumu nokaroht. Tikai janofchelo, ka daudsreiſ tuhliſt pee beedribas ar ſuhdſibahm greeſchahs, kur tatſchu pirms pee lauſu-teefahm buhtu jaſchelojahs. Tadeht beedriba wehkreiſ tē iſſaka, ka winai til tad ween ir teeſiba ſtarpâ jauktees, kad teeſas ſuhdſetajeem pilnu teeſibu ne-idohtu. — Bet no tam nemas nau nomanams, ka lohpu-mohziſchanas wairumâ eetu; ne, no tam redſam, ka publika tagad dauds wairak par lohpineem ruhpejahs nekâ agrak un dauds weetas tohs pahrfahj, kur agrak tohs nemas ne-eewehroja.

No beedribas preeſchſtahwes iſwehletais ſuhrmanu uſraugs, barons Wilh. v. d. Recke k., beedribai allach par ſawu darbibu ſinas dewis. Rewar leegt, ka ſuhrmanu pahrluhkoſchana ir bijuſi no leela labuma, lai gan wehl dauds, gauſchi dauds atleek ko wehletees pahrak. Tē klaht japeemin, ka beedribai, tãpat kã kãtru gadu, ar ſuhrmaneem, ihpafchi ar ſuhrmanu kalpeem, dauds ſihwu ſtrihdu bijuſchi, wiſwairak wakarôs un naktis, tapehz ka tee ſeemâ leelâ ſalâ nemas ſawus ſirgus negrib apſegt, kas tatſchu likumigi pawehlehts.

Zaur kahdu ſcheijenes un atzetojuſchajo ſirgu-pahrdeweju ſuhdſibahm uſmudinata preeſchſtahwe raudſija no zeen. gubernatora k. un magiſtrata atwehli iſdabuht, uſ ſawu reſkinnumu ſtaſkus preeſch uſ tirgu atweſtajeem ſirgeem uſbuhweht, bet ta luhgſchana netika atwehleta.

Weenreiſ, ſeemas eefahkumâ, kad jau ſneegs bij kritis, bij kahdas gohwis uſ paſtes plawu par nakti lauſâ atſtahtas; ta leeta tuhliſt tika iſmekleta.

Iſgahjuſcha gada generalſapulzē tika nauda fameſta, par kuru 60 pereku-kaſtites preeſch ſtraſdeem un ziteem maſakeem dſeedataju-putnineem tika nopiktas; ſchihs kaſtites tika paſalai pilſdahrjâ, pa daſai alejâs gar Driſkes upmali iſſahrtas.

Kãtru rudeni teek kahdi ſinti kaujamo leel-lohpu no Sãhmu ſalas uſ Dondangu weſti. Pee ſchihs weſchanas noteekoht, kã kahds Dondangas ſklohotajs rakſta, dauds mohziſchanu un neſchehlibas, tã ka jau raudſihts tai zeetſirdibai pretim ſtahtees un to nowehrt.

Kahdi iſ preeſchſtahwes kungeem pahrluhkoja wairak reiſes, waj tſchigani wehl arween ſirgus nemohza ar ſawahm ar ſpi-

zahn naglinahm un ſwina-lohditehm zaurihtajahm pahſtagahm; jaleezina, ka tais trijôs beidſamajôs Zelgawas gada-tirgôs ſchohs mohlu-eerohtſchus gan wairas ne-atrada.

Ar maſ-lohpu weſchana ſtarp Zelgawu un Dubulteen uſ damſkuga gan wehl gahja daſchadi, lohpineem tur nekahda patwehruma ne-atradahs preeſch nejauka laika. Scho wafaru nu tika uſ beedribas preeſchſtahwes lohzeſka, v. Reibnig k., uſmudinafchanu ruhmijs, apſegts buhrkens uſbuhwehts un no damſkuga kapteina atwehleſchana iſdabuta; wiſus maſ-lohpus weſt ſchini buhrkenâ, kas uſ welkamo laimu preeſch tam ſtahweja iſlikts.

Zelgawas polizeja beedribai uſzihtigi palihdſ winas zenteens puhletees, par kã beedriba winai newar deewſgan pateitees. Preeſchſtahwe pateizahs it ihpafchi beedribas wahrâ teem kungeem: aſeſorim v. Follmann, rakſtu-wedejã Fromann un kwartalkam Grube II., kuru preeſchâ atgadijufchahs lohpu-mohziſchanas nahſ preeſch iſmekleſchanas un apſtrahpeſchanas. — No polizejas apſtrahpeto lohpu-mohzitaju ſkaiſs ſchogad ir tikai 74; iſ teem ir 14 Zelgawas eedſihwotaji, 21 pee Kurſemes peederigi, 39 iſ kaiminu Leiſchu rohbeſchahm atzetojuſchi, — wiſwairak ſuhrmani; 24 apſtrahpetee ir kriſtiti, 50 ſchihdi. Japeemin, ka beſ tam wehl dauds apſuhdſeto, kã kãtru gadu, tikai ar peekoſhdinaſchanahm un aprahſchanahm tika atlaiſti, tapehz ka winu wainas nebij wiſ til wiſai leelas. —

Uſ ſemehm bij lihds ſchim wiſwairak mahzitaji, ſklohotaji, daſchi pagafu-waldneeki un tikai maſ ſemneeku lihdsbeedru, kas beedribas zenteeneem peedalijahs; tikai Wentſpils un Zelgawas aprinkôs bij winu ſkaiſs druſku leelaks, — kur zaur pilſteeſas-aſeſora G. v. Saſs k. dedſibu, tē tapehz, ka galwas-beedribas pahrwalde tuwumâ. Schai pagahjuſchâ gada nu beedribai par leelu preeku ir laimejees, Baufkas aprinki zaur aprinka-teefneſcha v. Kleiſt k., Palangas aprinki zaur H. Beyer k. un Kuldigas aprinki zaur turenas ſaru-beedribas preeſchſtahwes publi-neem — leelaku ſemneeku lihdsbeedru ſkaiſtu ſawâ darba-laukâ eedabutees. It ihpafchi tē japeemin Almaleſ barona Th. von Funck k. nopeetna un dedſiga darbiba. Ne til ween winam japateizahs par Kuldigas un Miſpites ſaru-beedribu atdſihwinaſchamu, kas tagad til kraſchni ſako un aug; ne — winam ari ir iſdewees, uſ ſemehm jaunu, gandrihs pawifam iſ lauzenee-keem ſaſtahwoſchu beedribu dibinah, prohti Alſchwangas ſaru-beedribu. Tã tad gan zerams, ka beedribas daudſgadigee puſlini tai leetâ beidſoht wairak auglu atmetihs nekâ lihds ſchim tas bij laimejees. Latweeſchu ſemneekam it ne buht nau zeeta neſchehliga daba; iſ tihras neſchehlibas jeb zeetſirdibas wiſch deewſſin waj kahdu lohpinu reiſ mohzihs. Bet ja tas tomehr, tã noteek, tad tas noteek tikai aij ne-apdohmibas, jeb aij nepazetibas par lohpiã darbu. Tadeht pamahziſchana un atkal pamahziſchana, zaur rakſteem, wahrdeem un labu preeſchſihmi, ta — ta ween ſchai leetâ wiſwairak nogeld! —

(Uſ preeſchu wehl.)

Atbildas.

- J. B. — G. Iuſtu rihtite nahſ, bet druſtin turpãk.
 Auguſte S. — R. Dauds paldeew! Jil ahri wareſchu, to uſnamiſchu.
 P. J. — R. .... Dauds paldeew! Tam garafam ſahtam japateek uſ jaunu gadu.
 E. — R. Buhſ itin miſſas; bet til pamaſtitm ſpohju iſleetaht.
 Latw. aw. apgab.

Latw. Awifchu apgabdotajs: J. B. Safranowicz.

Sludinafchanas.

Kuldigas semkobjibas beedriba

ir ar pabrvalditaja var to Ulich Stavenhagena dibnajuju (Sega) dehl gobda-algu idbalifchanas tabdeem Kurfemes semkobjeem, kuri labt lohtu audfmataji; tatehz fchi beedriba postludna tohs nofaziju- mus is dibnafchanas ifumeem, kuri ihvaschi eemebrjami pee gobda-algu peepreefchanas:

I. Stabdjumeem, par kureem gobda-algu waretu pelnites, wajag buht uf semes-gabaleem, kus pee femneeku-mahjahu peeder un fur atrodd:

- 1) wotetud (pabrlabotus) augtu-lobfus;
- 2) webrtigu mefcha-lahfus, ka: leepas, wiblfchnas, komas, obfchnus, ohfolus u. w. zit. labus;
- 3) lohtu preefch augofcheem fchoggeem (tas buhtu atahzijas, wifk-abbeles, fohfrobles un daschi ziti mafati preefch tam derigt dabrja- un mefcha-lohtaji, kuri befti fastahditi un zaur apgrat- fchnu no abejahu pufehm un zaur galotnehm titlad augtumā ka platumā pehz patlfchnas war tilt uftureti un tabdā wifse fchobgu weeta bruhfjamā.

II. Til weenigi tabdi no mahju-ibrafchneeem, nohmneekem jeb kalpeem war gobda-algu eegubt, kuri paschi lohtus stabdijufcht un tohs pehz tam trish gabt zaur apfohyfchnu ufturefufchi. Kad wlu pehz tam to weetu buhtu atstahjufchi, tad winceem nesuhd wis teefba dehl gobda-algas peeprafchnas, bet paleef winceem un art wlu peederigeem, kaut gan art zitur dshwotu. Turpretim fweefchneekem, kas pehz stabdi- taju aifeefchanas to weetu peenem, nau teefbas to gobda-algu ifuhgtees.

III. Stabdjumeem wajaga tabdas basuz-draudfes atrastes, kuras kahds no Kuldigas semkobjibas- beedribas lohtelkeem peemahjo. Schabdas bafniz-draudfes ir libbi fchim: Durbe, (pee Grohbinas) Ehdole, Lel-Ejere, Salbus, Kuldiga, Peel-Zwande, Landse, Kipalki, Pufes-mufcha un Zihrawa.

IV. Gobda-alga ir 5 libbi 10 rubl. fubr. un teel nowehreta pehz stabdjuma teeluma.

V. Pirma gobda-algu idbalifchana notifs Otkoberi 1878. g. un tad if pehz trim gadeem.

VI. Gobda-algu pageretajeem wajag fawus lubgchnas-raktus libbi 1. Merz nahlofcha gada Kul- digas semkobjibas-beedribas direkfijaj eefuhfcht un tur flabt peelfft apleezinafchanas-fchmti no pagasta-waldi- fchanas, kura art mufchnus-ibrafchneees jeb tohs draudfes mahzitajs parafkfjees, un tur wajag eerafkfht:

- 1) Kuhdseja wahrdi un dshwes-fchkiru, mahju wahrdi, kura bafniz-draudse un pee tabdas mui- fchas pagasta peederige.
- 2) lohtu flaitli no kuras lohtu-kahrtas jeb ja fchoghli stahditi, tad wluu garumu afis fefch- pehdu mehra.
- 3) Gadu-flaitlu, kad eefabts stahdht.

VII. Nahlofcha gada Otkoberi itis lubgchnas-raktus eefuhfhtajeem pafnaohs, waj un kahdas gobda- algas winceem peepreefnas.

Kadeem, draugeem un wofstumeem wa- fnojam, ka Helsingforske Latweefchu un Tgaunu ehrgelneeks un dseedatajs

Jahnis Kalnits,

kas bij dfinis 27. Merz 1828. g. Kurfeme, Ughates draudse, pehz ihfas, bet gruhstas flimibas tijiba eefch Jesu Krištu weerigi nomira Helsingforsē 10. Nowember 1877. g. Melafkis teel apraudahs un ne-aismirfis no atraitnes un fchetreem ne-aggahdateem behr- nimeem.

No Zelgawas wiroplsteefas teel zaur fcho finams daribis, ka pee nelafka Semen Andrejew Tschagowa atstahthas mantas peederige, Zelgawas wiroplsteef- fas arafaki duhdamee gruntsgabali — „Dandahles keegeku zepk ar Wimbukrohu“ — **22. Dezem- ber f. g.** wairakfohlifchana tils pahrdohiti. Klah- talli nolihkumi tils tai deenā preefchā lasti un tohs war libbi tam laitam dabubi latru deenu eeflatktees augfchā minetahs teefas lanzelejā.

Zelgawas pilf, 23. Nowember 1877. (Nr. 5092.) Afeforis: Wieringhoff. (S. W.) Inlantzsekretaris: G. Metwille.

No Wezumuischas (Wenguth) pagasta-waldifchanas, Baukfas aprafki, teel witeem pee fchi pagasta peede- rigeem lohtelkeem zaur fcho finams daribis, ka no fchibs apafchā minetahs deenas wifas ifdarifchanas pee pagasta-waldifchanas, ka wifas ifdohfchanas, waf- fes- un galwas-naudas un art zitas nedohfchanas — itil weniagi peektdeenas tils pretim neentas. 3 Wezumuischā, 21. Nowember 1877. (Nr. 550.) Pag. wez.: J. Sandt. (S. W.) Pag. fribw.: Wurewff.

No Behrsmuischas pagasta-teefas teel zaur fcho fludinabts, ka 5. Dezembar 1877. g. un ja wafja- dsehs, ari deenu pehz tam, Lufes Wirneeku mahjās nomirufcha fainneefa mantiba, ka: firgi, gobwis, drabnas un daschadas fainneezibas-teetas — uf wat- rafkohlifchānu yret flaidru mafku tils pahrdohita. Behrsmuischas teefas-namā, 19. Nowember 1877. Preefchfchbd.: G. Beitman. Fribw.: G. Reichman.

Zaun-Swirlaufas pagasta teefa dara zaur fcho faweeem nefnamās weetas dshwodameem nodewu mafkatojem finamu dara, ka winceem wezi nodewu pa- rahdi ka art fchi gada nodewa trijōs terminās fchē- pat ir janodohd, ka: peektdeem, 9. Dezembar } fchini gadā. peektdeem, 16. Dezembar } zetortdeem, 22. Dezembar }

Pagasta waldes un mufchu-polizejas, kuru polizeju awgabales fchl pagasta nodewa mafkatoji dshwo, teel lubgfas, winceem trihs preefchfejōs terminus waf- ludinahi. 3 Zaun-Swirlaufā, 22. Nowember 1877. (Nr. 506.)

Weens **lohtu-fohpejs,** patē ar faweeem laudihm, preefch fints lohtu- weens neprezejees dahrsneeks ar labu atefati teel melketi eefch Mifdšires, pee **Randawas.** 3 Wifas fortis keegeku, faufas piantas, deh- tus un laktas pahrdohd par wifsehtalajeem tirgeem **G. S. Jakobfohns,** Zelgawā, upes eelā, fakajā namā Nr. 4, aif bruhwera Hermutha. 3

Kaba weeta flahwofcha un labt eweefte **Abdugehrufis** ir no Zurgeem 1878. g. uf renti dabujams. Klah- talas finas uf peektlfchānu zaur wehtul dohd Saldū grahmātu-pahrdewejs **R. Wuhow t.**

!!! Sirsnigu pateizibu !!!

Tummeneeku Kalna-Kefnu rentneekam, ka art tabm jaunfundfehnu ka kreetnahn Tummeneezehnu, par laipnu ufneemfchanu wina weefbas-walarā, — itfafa **daschi Wez-Sahneeki.**

Emburgas pagasta namā

3. adwentl, 11. Dezembar f. g.

tebjas wafars

un Behrgu mufka. Gefabfums pulstē 4. pehz pusdeenas. Geesjas naudas atikums „Sarkana- jam frufam“ par labu. **Komiteja.**

Dreymana un Bloka

wadmallas magafina,

Rihgā, Kauf-eelā Nr. 2,

peedahwa par wifsehtalajahm un nenodizejamahn zenahn daschadus feemas- un wafaras bulkfiz- nus preefch ufwalkeem, **dubultstos-drahnas** preefch lungu un dahmu waletofeem, **tubtu** (wad- malu) wifas fehrews preefch fwahrkeem, kashoku pahrwilfchānas, lamanahn un wahgeem, dahmu- tubtu, farkanu tubtu preefch teefu un bafniz- dekem, faku tubtu wifōs platumōs preefch bliz- deem, **bebra bohju, flaneli, andeklu, neh- dogus, tihras fihdes lafatus u. t. pr.** 3

Par finu

preefch **fohbu un mutes flimneekem.**

Zaur fcho daru finamu, ka es fchē Zelgawā, **Kannengtefer eelā Nr. 1,** uf dshini amceetes un ahrliteju wifas fohbu- un mutes flimibas. Efinu fatrā laika fawā dshiwoll runajams, tihru fohbus no flab- diga fohbu amina (Weinftein), ifpflu tahbus fohbus, kas tukfchi un eeleku ari jaunus fohbus pehz wehlfchānās. **W. Nestel, fohbu-ahrlis.**

Swehtdeem, 11. Dezembar f. g., fwinehs Semgaleefchu dseedataju-beedriba **Reel-Platonēs fcholas-namā**

gada-fwehtfus ar dseedafchanu, runahn un weefigu-wafaru. Gefab- fums pulstē 4. pehz pusd. Pehz pusnafs nelafka **Keifara Alekfandra I.** 100 gadu dshimfchanas- deenas peemta zaur preefchlafijumu par Wina Ang- fibas dshwes-gahjumu. Klahfakas finas zaur pro- grameem. **Semgaleefchi.**

Driht isnahts:

Sneegbaltite.

Peē **J. W. Steffenhagen** un dehta Zel- gawā ita nupat gatawa un ir wifas grahmātu- bohds dabujama fchahda **jauna grahmata:**

Pamahzifchana

pahr dseedafchanu pehz notim. Zelawadons, kuru fcholenem, dseedatajeem un dseedatajahm par labu farakfijis **Janis Zimermanis.** **Malka 30 kap. fud**

Mahju-dakters jeb Jauna weffelibas grahmata. Isha pamahzifchana ka warr izgahbtees no dascha- dabm flimibahm un fahylgahm faitehm, kad ibitenu daktera paligu ne warr atneegt. Eho grahmātu- wahzifkt farakfijis **K. Bursu,** Kurfemes dakteru- teefas wezafatē, un Latweefcheem pabrukfōjis **R. Schulz,** Zelgawas latweefchu pilfata- mahzitajē **Malka 15 kap**

Mahtitajs par tahm grahmatahm,

kurās no kursemes wisskolas waldibas preekšč kursemes lauffklohm ir pa
dakai pawehletās un va dakai atwehletās minetajās mahzibas weētās rewēt
un kurās lairā laiffā dabujamas

Ferd. Besthorn grahmatu bohdeš,
Jelgawā un Ruldigā.

Adler, Muster-Zeichen-Buch für Schulen. 12 Hefte. à Hest.	15
Dankin, Ufdohschanas preekšč galwas rehkinaschanas. Gebd.	40
— — Ufdohschanas uš tahpeli ko rehkinah. I., II. Gebd. à	25
Dauer und Klein, 6 Hefte, Zeichenvorlagen für den Elementarunterricht nach der stigmographischen Methode. à Hest.	45
Dielenstein, die Elemente der lettischen Sprache. Gebd.	1. —
Dlosfeldt, Глагольница правила Русской грамматики. Gebd. 1. 10	
Plumberg, Ištā bafnizās stahsti. Geheftet.	8
— — Paušliba un Ewangeliums. Geheftet.	8
— — Swehti stahsti. Gebd.	30
Döhm, Deutsches Lesebuch für Elementarschulen II. Gebd.	60
— — Kurzgefaßte Deutsche Sprachlehre. Gebd.	25
Dornhaupt, Leitfaden beim Unterricht in der Geographie Liv-, Est- & Kurlands. Gebd.	24
Brandl, Dschwabas zelsch. Gebd.	30
Drentan, Schul-Naturgeschichte. Gebd.	70
Caspari, Geistliches und Weltliches zu einer volkstümlichen Auslegung des kleinen Katechismus Lutheri. Geheftet. 1. 80	
Dittmar, Einfacher Wegweiser durch die heilige Schrift. Geheftet 1. 8	
Dübner, Swehti stahsti is Deewa wahrdeem islasti. Gebd.	25
Frensch-Boringhagen, 111 Dseemas. Gebd.	50
Golotusow, Русская хрестоматия. Gebd.	1. 65
— — Pirma Kreewu walodas mahziba. Gebd.	40
Haag, Kreewu walodas pirmais ecfahkums. Gebd.	40
Herrwagen, Mahrtina Lutera Kattifis. Gebd.	20
— — Sinai un Wolgata. Gebd.	15
— — Stolas maife I. u. II. Gebd. à	50
Helmking, Kirchengeschichte. Geheftet.	90
Hentschel, Lehrbuch des Rechenunterrichts in Volksschulen I. Geheftet.	1. 20
II. 1. 2. Geheftet. 1. 68	
Hermes, Berliner systematische Zeichenschule. à Hest.	36
Holtz, Leitfaden zum Religionsunterricht. Gebd.	60
Kählbrandt, Deewa wahrdi. Gebd.	10
Kappe, Kleine Weltgeschichte.	36
— — " " Lettisch von Sibbek.	30
Kellner, Lehrbuch der allgemeinen Geographie. Gebd.	1. 15
— — Leitfaden für den Unterricht in der Geographie. Gebd.	50
— — Rechenunterricht in Elementarschulen. Gebd.	50
Krüger, Die Naturlehre für den Unterricht in den Elementar- schulen.	72
Kurz, Biblische Geschichte. Gebd.	66
— — Lehrbuch der heiligen Geschichte. Gebd.	1. 83
Leilan, Diw'reis 52 bibbeles stahsti preekšč fsklohm un mahjahm. Geheftet.	54
Lüben und Nake, Lesebuch für Bürgerschulen II.	42
Luthers kleiner Katechismus (Neu-Streifig). Gebd.	30
Meyer, Palihgs pee behrenu mahzifchanas. Gebd.	35
Meiken, Wahju walodu I. Gebd.	25
— — " " II. Gebd.	40
Missen, Unterredungen über die biblischen Geschichten I. u. II. Geheftet. à	2. 40
— — Unterredungen über den kleinen Katechismus Lu- thers. Geheftet.	3. 60
— — Unterredungen über den kleinen Katechismus Lu- thers. Lett. von Silpauisch. Gebd.	1. 75
Pahusch, Arithmetische Aufgaben. Gebd.	77

Verzeichniß

der von der kurländischen Oberlandschul-Commission zum Gebrauche in den
kurländischen Volksschulen theils empfohlenen, theils gestatteten

Bücher,

welche in den Buchhandlungen

von Ferd. Besthorn in Mitau und Goldingen
vorräthig oder durch dieselben zu beziehen sind.

Pand und Grüner, Mahju grahmata. II. Gebd.	50
Pichel, Die Geometrie der Volksschule, Anleitung zur Ertheilung des geometrischen Unterrichts. Geheftet.	81
Pichel, Die Geometrie der Volksschule für die Hand des Schülers. Geheftet.	27
Pihlemann, Praktischer Leitfaden zum Erlernen der russischen Sprache. Gebd.	1. 15
Preddi, Medera Kreewu walodas mahziba. Gebd.	40
Preuß, Kurzer Unterricht in der Erdbeschreibung. Gebd.	36
— — Kinderfreund. Gebd.	45
Schäfer, Deutsche Sprach- und Rechtschreiblehre I. Gebd.	35
Schröder, Behrenu draugs II. Gebd.	40
Serno-Solowjewitsch, Praktische russische Grammatik. Gebd. 1. 15	
Spalwing, Leitfaden der vaterländischen Geschichte der Ostsee- provinzen. Gebd.	90
Spiefs, Geografija. Geheftet.	8
— — Pahrtulotajš. Gebd.	40
— — Ufdewumi fsklohas behrneem preekšč dohmū usraf- fifchanas.	8
— — 200 Ufdewumi. Gebd.	25
Spiefs und Berlet, Weltgeschichte in Biographien. I. Curfus. Geheftet.	1. 50
Stahlberg, Leitfaden für den Unterricht in der Geschichte. Gebd.	87
Stender, Masa bibbele. Gebd.	70
— — " " in Holzdeckel. Gebd.	80
Stoll, Erzählungen aus der Geschichte 1—5. Gebd. à	96
Seeberg, Dr. Martin Luthers kleiner Katechismus erklärt für Kirche, Schule und Haus. Gebd.	1. —
Tehrard, Mahzibas galwas rehkenoš. Geheftet.	40
Thalberg, Rehkinaschanas mahziba. Gebd.	45
Ulmann, Ta Deewa kalpa Mahrtina Lutera masais kat- fifmis. Gebd.	25
Walter, Stolas katfifmis, ko pehž Mahrtina Lutera fwehtas mah- zibas ar isstahstifchanu farakstifis. Gebd.	30
Wangemann, Biblische Geschichten für die Elementarstufe. Gebd.	36
Wesberg, Praktisches Rechenbuch. Gebd.	30
Weyel, Leitfaden für den Unterricht in der Deutschen Sprache. Geheftet.	1. 20
Weyrich, Dseemu wainaks 1—3. Geheftet. à	30
Wiedemann, Leitfaden für den ersten Unterricht in der Geo- graphie, mit besonderer Berücksichtigung des Russischen Reichs. Gebd.	40
Dornhaupt, Karte von Liv-, Est- und Kurland.	40
— — Schulwandkarte von Liv-, Est- und Kurland. Auf Leinwand gezogen.	4. 50
Gandke, Schulwandkarte von Afrika. Auf Leinwand gezogen. . 2. 70	
— — Schulwandkarte von Nordamerika. Auf Leinwand gezogen. 4. 50	
— — Schulwandkarte von Asien. Auf Leinwand gezogen. 4. 50	
— — Schulwandkarte von Australien. Auf Leinwand gezogen. 3. 60	
— — Schulwandkarte von Europa. Auf Leinwand gezogen. . 4. 20	
— — Schulwandkarte von Palästina. Auf Leinwand gezogen. 2. 16	
Schade, Schulwandkarte von Palästina. Auf Leinwand gezogen. 3. 60	
Stülpnagel, Schulwandkarte von Europa. Auf Leinwand gezogen. 4. 80	
Sydow, Erdkarte. Auf Leinwand gezogen.	6. 36
Kreewu semes landfahrte.	50
Russische Vorschriften zum Schönschreiben. 2 Hefte. à	60
Preekščrafstii Katweefchu waloda.	60

Rupat tika gatama un wifās grahmatu bohdes dabujama:

Selta mahjas-grahmata

je b

sinatnibas magasine

eefsch trim nodalahm, ar 1102 padohmeem:

Mahju-faimneezibas nodata ar 370 padohmeem, Semkohpibas nodata ar 282 padohmeem, Ahrstibas nodata ar 450 padohmeem.

Makfa eeseeta 1 rubli.

Tee selta mahjas-grahmata pasneegti padohmi ir tahdi, kas zaur gadu simtereem par derigeem atrasti, atsihti un ka wajadsiigi israhdiijushees. Nats zilweks, wih-rischkis un seemischkis, gan katra wajadsiiba un weeta: darba istaba, fehta, fuktā, pagraba, flehti, rija, laidara, lauta, plawa, dahra, mescha, uhdeni, lohpuultā un pee flimneeku gultas, no selta mahjas-grahmatas dabuhs labus padohmus. Tadeht buhtu wajadsiigs, ka katra Latweescha mahja, us laukeem un pilsehta, schi grahmata buhtu atrohdama ka laba padohma deweja, labkashchanas un palihdsibas pamah-zitaja un rohkasgrahmata wifās wajadsiibas. Lai nemitejama ruhpeschanahs pehz pascha labuma ikweenu namatehwu waj namamahhti paslubina few eegahdaht selta mahjas-grahmatu.

Skaidra un nepahrgrohsita

Mugsburgas konfessione je b tizzibas leeziba.

Sirdsmihloteem Tizzibasbeedreem par labbu skohlās un mahjas, isstahhita un ar swehtu rakstu leezibahm apstiprinata.

Latwifft no

H. Blumberg.

Makfa 30 kap. fudr.

Spredniku grahmata

us wiffahm swehtahm deenahm
pa wiffu gadu,

apghadata no

Heinrich Hesselberg, un Eduard Meander.
Sejes mahjitaja. Selgawas wahju mahjitaja

(Trefcha drukka.)
Makfa ghista wahla eeseeta 2 rubl. 50 kap.
Pusahdu wahla 2 rubl. 25 kap.

Sanne

je b

Mahnu-tizzibas augli un gals.

Stahst

no Wahju walodas pahrtulkohts un Latweescheem par labbu pahrtaishts

Christoph Johann Fuchs,
Salwes draudjes mahjitaja.

Makfa 30 kap.

СЛОВАРЬ

УПОТРЕБИТЕЛЬНЫХ СЛОВ
И ВЫРАЖЕНИЙ

ВЪ РУССКОМЪ И ЛАТЫШСКОМЪ ЯЗЫКАХЪ.

Wairak leetojumu

wahrdn un isteikumu krahjums

Kreemu un Latweeschu waloda.

Sarakstis no

Dimitri Mewes,

wirastohlotaja pee Nihgas pilsehta gimnastjas.

Makfa 30 kap.

Schij wahrdnizei ir kas noluhks, par palihdsibu pee kreemu walodas mahzibas dereht. Wina at-rohdahs pehz kahretahm fastahditi wairak bruhketeer wahrdi is ikdenigas dshwes, pee lam tahm nosih-meschchanahm no istaras leetas tee ar tahm paschahm fahfedamees laika wahrdi, fawadibas wahrdi un kah-ritibas wahrdi nahs; zaur lam teek, kas is schihs grah-matas mahzahs, pilnigu teikumu fastahdsichana tuh-tin atweeghinata. Tadeht buhtu schi grahmata ir ihpachhi preelsh teem deriga, lam wispahriga lam deenesta buhtu ja-estahhahs.

Qifumi

preelsh ewang. luteru lauffkohlahm un lauffkohlota-ju seminareem Zgaunu semē un Kurjeme no Ketsara Majestetes apstiprinati 25. April 1875.

Makfa 15 kap.

Wifās grahmatu bohdes dabujama.

Latwifka

Pawahru- Grahmata.

Trefcha druka.

Makfa 1 rubli 10 kap.

Kohti deriga un nepeeze- schama grahmata preelsh pawahreem un spihsmahem, ka ari preelsh leelafahm faimneezibahm. Satur pamahzichanas, ka war par it lehtu makfu fmeeligas ba-ribas sagatawoht. Nedriht- steru tadeht neweena faim- neeziba truhst.

Wifās grahmatu bohdes dabujama.

Pihdsibas

no tahm awifeshm „Latweeschu draugs“

to fawa laika apghadaja

Nihgas Jahna basnizas wezakais mah- zitajs S. Tren,

islastas un no jauna islastas no

H. Gaehgens,
Rahobnes mahjitaja.

R. d. b.

Makfa 18 kap.

Kreemu

walodas grahmata

preelsh

Ranku-skohlahm.

Sagahdata no

R. Gruner,

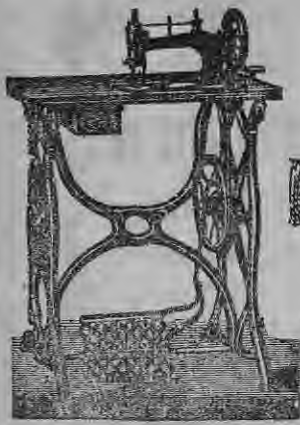
Rendes mahjitaja.

Schi grahmata us trim seemahm apghadata. Pirmā seemā wina skohloneem grih doht eepahsteeea ar lohtstabeem, silbahm, lafshchanu un wahrdn lohzi- schanu. Zhfos mahzjumās un pahrtulkojumās pantās tāpat Kreemu ka Latweeschu waloda wina cemahtis wibreeschu kahrtas deksneereschanu un no konjugeere- schanas pirmo fundamenti. Dhtra seemā wina ees zauri wibejas un seeweeschu kahrtas deksneereschanu un laika wahrdus. Trefcha seemā wina pasneegs ihfa- kas pahzijas no Kreemu grahmatahm nemitas, lai skohlenti ar tahm darbojabs, tahs pahrtulkojami. Schim trefcham sohltim ir peelista slahht wahrdnize, lai trefcha seemā skohlenti aridfan mahzahs usschlirt wah- rdu, to wehl pawifam nau mahzijushees je b peemir- fusch.

„Jauni wahrdi“, kas lihds schim uehlij eerasti Latweeschu waloda, manim aridfan bij jamelle, bet esmu vuhlejees, zil spehdams tohs peelidsinahrt gramatika jau fen eewehteem Latinskem un Wahju wahrdem.

Wifu triju seemu sohkus zaurghajuschhi laulu-skohl- skohlenti drohshchi warehs isureht etfami, kas wineem kara-deenestu pahshinahs no 6 us 4 gadeem.

Makfitaajs.

7 Lübra un Zimmerthala 7

leclakais kraujums

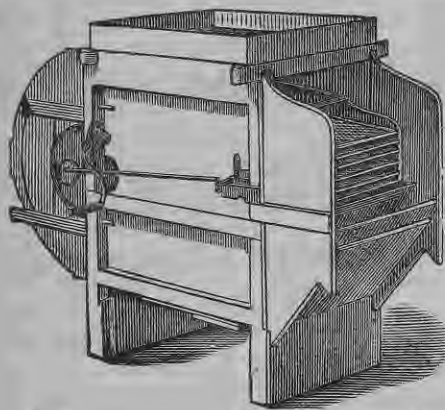
schujamu maschinu,

Rihgā, leclā Smilšchu-eelā Nr. 7.

Schujamas mašines preešč ffohdereem, turpneekem, fedleneekem, zepurneekem un preešč familijas-bruhfes is teem flamenateem fabrikeem.

Kā gluschi jaunās un ihsti derigas ffohdere-mašines ar fahjahm un rohtahm dšenamās, ir pee muns dabujamas ar patenteeretu ffohles eetaifšhanu, kas wehl lihds fchian nau bifis.

Par wifahm mašinehm mehš wairaf gaduš pilnigi galwojam un peesuhnam bes maksās us pagešreschānu zenu-rahditajūs ar bildehm un dohdam fairam pizrejām pamahzifšhanu wira walodā drukatu lihds.

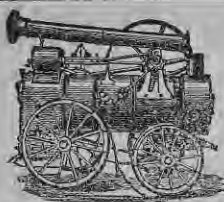

Puzmašines

wifadā leclunā peedahwa par wislehtajahm zenahm

F. W. Graham's,

Rihgā, Nikolai-eelā, blatus šrehlneefu dahrsam.

P. van Dyk

Rihgā, Smilšchueelā.

Claytona

lokomobiles un

lutam. mašines,

Pardarda

superstoffatus

un wifadas lauffaimneezibas mašines un rihfus.

!Tukumā!

Weens mahzektis, kas fchlofera amatu grib mahzitees, war tuhdaun weetu dabuht pee fchlofermeštera (1) **Kurzig.**

Chdoles pagasta ffohlā

wajaga no Surgeem 1878. g. ohtra ffohlotaja. Nebrejeti ffohlotaji, kas tai weetā grib eestah, teef ufahznati, fawu leezibas-fchujū norakstu, kā arī ihfu aprakstu par fawu dšhwes-gahjumu, us to adreš: „An die Edwahlenſche Schul-Commission in Edwahlen, pr. Goldingen“ peesuhitib. 3

Tešč Jann-Muzes-muiščas war dabuht us arenti

mohdereschānu

un peena-nohmofchānu. 2

Tešč Chdoles, pee Kuldigas, ir

mahjas

pahredhdamās. 1

Mudelesweetas

pahrzeifšhānu.

Muhfu wifadu femfohpibas lectu un mašinu bagati pilditais legeris, tā arī muhfu-fanteris, atrodhabs no fchis deenas fshubwēlā ztreifešā teatera-ruhme; ee-efšhāna no „Basara“, falkueelā Nr. 6.

Rihgā, 1. November 1877.

Ziegler's un beedris.

Dšimtmuiščā Santē, pee Saldus-Kandawās zela, ir pehn'god ihzifka 2

preedes-malka

pa 3 rubl. 50 kap. un egles-malka pa 2 rubl. 60 kap. fudr. feschu-pehdū aši — dabunama.

5. Dezember 1877. g. pulstien desmitās no rihā tifs pee Wikstu Waf-Abaweešču meščafarga mahjahm

mešča gabals,

ar leekem behrseem apaudšis, no kureem arī dandš preešč leetasfohkeem ir derigi, turpat mašs gabals us wairakfobliščānu pret fšaidru nandu pahredhdā. Wiktu muiščā, November 1877. 1

Stohlas apmekledami

jaunekli

dabuhn peenahlamu ruhmi un pahritku pee Annas-baifnās ehwelneefā G. Herrmana tunga, Jelgawā, leclajā eelā Nr. 50. 1

Kad tas pee Ahwesmuisčas (Lievenhof) — Talsu aprinkī — peederigs Jekhabs Grünberģis ar fawu feewu Anneti, kam pahšceem meščā debla nau, to wehleščānohš isfelufši, Snikeres Nuu-mahju fainneezes Milijas Rettig, dšim. Krontah, dehu, wahrba Johann, few debla weetā par audešni peenent, un winam wifās tahs teefšbas nowheht, fahdas meščgam behrnam peerihī, tad teef no Tulumā aprinkī buhdmahš krohna-muiščas Snikeres pagasta-teefas fchī behrna peeremščāna (Adoption) wifceem finama darita. Kas pret fchū behrna peeremščānu gribetu eemoflu zelt, tam fawu eeruna 13. Janwar 1878. g. pee fchis pagasta teefas japeņef, jo pehš fchī termiņa peenetas eerunas neitš wairš peenetas, bet neitš tā likumi pawehī. 2

To lai teef wehrā!

Snikeres teefas-namā, 4. November 1877.

(Nr. 137.)

Ar usraugu teefas atkufchānu Sautas mahzitaja muiščas pagasta waidiščāna 28. Dezember f. g. no fawās magafnās

100 mešru rudšu, 100 mešru meeschu un 200 mešru ausu

wairakfoblihtajeeem pa mafafahm dakahm pahredhdā. (Nr. 78.)

Paq. weš.: J. Brunneneef. 2

Paq. fchibw.: G. Dauge.

11

Mugstās Keisarifškas Majestetes.

wifās Kreewijās Patwaldneefā

u. t. j. pr., u. t. j. pr., u. t. j. pr.

pawehīl

teef zaur fchū no Mundales pagasta-teefas wifū un ikfātris, kam fahdas taiņas preeščhānas peenel. Mundales Zaubeneefu-mahju ihpafšneefā Pehtera Behrsta atstahhabs mantibas buhtu, ufahznati, tahš 7. Dezember f. g., tā tai weentigā ihleghšhānas terminā, pee Mundales pagasta-teefas peemeldeht un peerahdibī, ar to preehdināfchānu, ka wehlah wairš neweens neitš klauhtis, bet muhšhigā klufuzeeščāna uslikta. Tapat arī ikfātris, kas nelakim to parahdā palizis buhtu, teef zaur fchū ufahznahš, tahdu parahdu lihds augšā ihlektai deemat fcheit atlihdšnahī, jo žitadi klūs likumigi fchabpet. 1

To lai teef wehrā!

Dohš Mundales pagasta-teefā, 11. Novemb. 1877. (Nr. 1112.) Preeščfchēb.: G. Wefemann. (S. W.) Štrihw. val.: M. W. Blum.

No Meščotnes draudšes tifa eemafkati:

preešč furlmešmo-ffohlas	12 rubl. fudr.
" Rihbeles-beedribas	11 " "
" palihšhibas-lahdes	65 " "
" paganu-mifiones	30 " "
" Zuhdu-mifiones	10 " "

No Baldones un Tobmes-muiščas draudšes:

preešč paganu-mifiones	15 rubl. fudr.
" Zuhdu-mifiones	10 " "

G. Seefemann, Jelgawās wahju mahj.

No Jelgawās wiropilsteešas teef zaur fchū finamš daribis, ka pee nelaiķa Semen Andrejew Iščakowa atstahhabs mantas peederigahš, Jelgawās wiropilsteešas aprinkī buhdmahš, par weenu fainneezību fohpā falahfahš Ahwesmuisčas mahjas Waf- un Zeel-Šentas 22. Dezember f. g. wairakfobliščānā tifs pahredhdā. Klahhāf nolihkumi tifs tai deenā preeščhā lahti, un tohs war lihds tam laikam dabuht fatru deenu eefkaltēes augšā min. teefas Tanzelejšā. Jelgawās pilk, 23. November 1877.

(Nr. 5091.) Ufēforis: Wietinghoff. (S. W.) Inšanzfekreeteris: G. Melwille.

Sludinaščāna.

Baufas aprinkī, pee Grāhwendahles Jufku fainneefā ir behra kehwe atpafat nahluši, kura Šchalmes tērgū pahredhdā 10. November un 19. atpafat atnahlušz tapēhš ufahznā fchī fērga nefinamo ihpafšneeku pret tahš sludinaščānas un tā fērga ufstara atmahku, lihds 1. Janwari 1878. g. to preti nemt, jo wehlah ar mineto kehwi pehš likumeem tifs daribis.

Grāhwendahles Jufstās, 21. November 1877. 3

Kluffu brihšču dohmas.

No

Andreja Keekstina.

Malka 10 kap.